21/6 19^{30}

Moravský Krumlov

arkádové nádvoří zámku

Bennewitzovo kvarteto

Jakub Fišer, Štěpán Ježek / housle
Jiří Pinkas / viola
Štěpán Doležal / violoncello

Ve spolupráci

Moravský Krumlov

Kultura Moravský Krumlov

Program

Leoš Janáček (1854–1928)

Smyčcový kvartet č. 1 „Z podnětu Tolstého Kreutzerovy sonáty“

Adagio. Con moto

Con moto

Con moto. Vivo. Andante

Con moto. Adagio. Maestoso

Antonín Dvořák (1841–1904)

Smyčcový kvartet č. 14 As dur, op. 105

Adagio ma non troppo. Allegro appassionato

Molto vivace

Lento e molto cantabile

Allegro non tanto

Smyčcový kvartet č. 1 **Leoše Janáčka** (1854–1928) s podtitulem „z podnětu Tolstého Kreutzerovy sonáty“ byl inspirován povídkou Lva Nikolajeviče Tolstého. Povídka je psychologickou studií chorobné žárlivosti vedoucí k vraždě, jejímž spouštěčem se stane Beethovenova *Sonáta pro housle A dur*. Ta byla psána pro houslistu George Polgreena Bridgetowera, syna sloužícího knížete Mikuláše Esterházyho, původem buď z Afriky, nebo ze Západní Indie. Mezi dvěma temperamentními hudebníky však došlo ke konfliktu, údajně se měli dokonce střetnout kvůli jakési ženě (což by celému příběhu dodávalo další rovinu), a Beethoven dedikaci změnil; nositel věnování, obdivovaný houslista Rudolf Kreutzer, však sonátu pravděpodobně nikdy nehrál. V muži z Tolstého povídky vyvolá sonáta utkvělou představu, že je mu manželka nevěrná s muzicírujícím přítelem. K Beethovenovi se vztahuje i motivické jádro hlavního tématu první věty, jež připomíná známou otázku z finální věty Beethovenova *Smyčcového kvartetu F dur* op. 135 „Muss es sein?“
(Musí to být?).

Tolstého povídka o vášni s tragickým vyústěním našla adekvátní výraz v Janáčkových úsečných motivcích a dramatických výbuších, v neurotickém chvění tónů a v prudkých dynamických a výrazových proměnách. Hudební téma dané Beethovenovou

sonátou, přes literární využití v Tolstého povídce až po návrat do hudby v Janáčkově kvartetu představuje jedinečnou ukázku transformace jedné myšlenky v různých uměleckých druzích. První provedení uskutečnilo za Janáčkovy přítomnosti České kvarteto 17. října 1924 v sále Mozartea v Praze na koncertě pořádaném Spolkem pro moderní hudbu, tři dny nato uvedl týž soubor dílo ve Smetanově síni Obecního domu a 13. prosince v Brně.

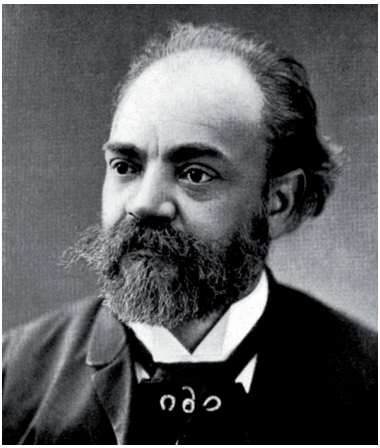

Smyčcový kvartet As dur op. 105 je v tvorbě **Antonína Dvořáka** (1841–1904) posledním dílem tohoto druhu a spolu se *Smyčcovým kvartetem G dur* op. 106 (který nese vyšší opusové číslo, ale dokončen byl dříve) tvoří vrchol skladatelovy komorní tvorby vůbec. První skici vznikly v březnu 1895 ještě ve Spojených státech a v prosinci téhož roku se Dvořák v Praze ke skladbě vrátil.

První věta v sonátové formě dokládá Dvořákovu jedinečnou schopnost proměn základního materiálu a logického budování kontrastů. Scherzo na místě druhé věty je monotematické, s výraznou rytmickou myšlenkou, ve třetí větě se hlásí Dvořákova charakteristická lyrická zpěvnost. Závěrečná věta, důmyslně vybudovaná syntéza sonátové a rondové formy, obsahuje u Dvořáka tolik oblíbený lidový tón.

Premiéru provedlo 20. října 1896 Roséovo kvarteto z Vídně v Praze v Rudolfinu na koncertě Německého spolku pro komorní hudbu spolu s Haydnovým *Smyčcovým kvartetem G dur* a Beethovenovým *Smyčcovým kvartetem F dur*.

„Haydn ani Beethoven se nemusí za Dvořákovu společnost stydět," psala pražská německá kritika. „Půvabů této hudby se ucho nemohlo nasytit. Nejkrásnější melodické květy nabídla třetí věta." Tři týdny nato týž soubor uvedl dílo poprvé také ve Vídni, kde se Dvořák jevil „v plné hojnosti svého talentu, v krásné rovnováze svých schopností. Zdravé, jasné dílo se vštěpuje do paměti, aniž by bylo banální, je duchaplné, bez zbytečných bizarností a náleží k jeho nejlepším."

Vlasta Reittererová

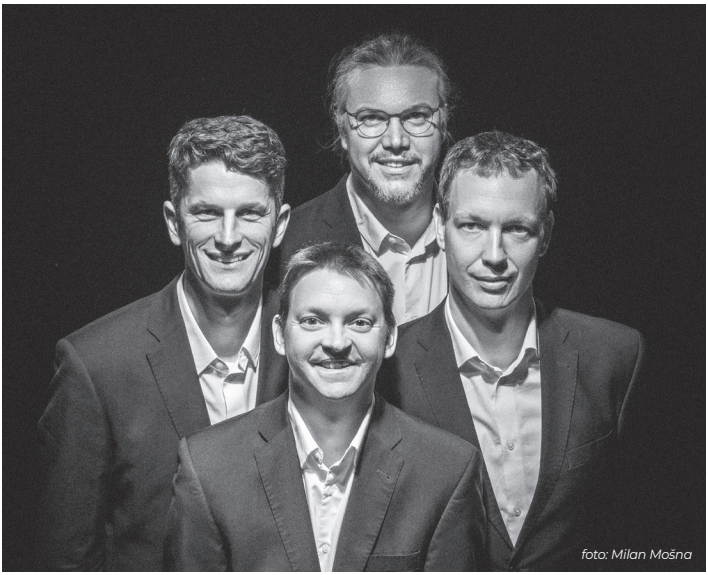
foto: Milan Mošna

Bennewitzovo kvarteto je v mezinárodním měřítku špičkovým komorním souborem, což dokládají nejen vítězství ve dvou prestižních soutěžích – v Ósace v roce 2005 a Prémio Paolo Borciani v Itálii v roce 2008, ale i soustavná přízeň publika a pochvalné hlasy kritiky.

Kvarteto pravidelně koncertuje na významných českých i zahraničních podiích (Wigmore Hall Londýn, Musikverein Vídeň, Konzerthaus Berlín, Théâtre des Champs-Elysées Paříž, The Frick Collection New York, Seoul Art Center, Rudolfinum Praha ad.) a vystupuje také na festivalech, jako jsou Salzburger Festspiele, Luzerne Festival, Rheingau Musik Festival, Kammermusikfest Lockenhaus, Dvořákova Praha, Pražské jaro či náš festival.

Soubor navázal uměleckou spolupráci s vynikajícími umělci jako Alexander Melnikov, Vadim Gluzman, Jean-Yves Thibaudet, Krzysztof Chorzelski, Danjulo Ishizaka, Pietro de Maria ad.

Zvláštní potěšení přináší Bennewitzovu kvartetu působení na domácí hudební scéně. Velmi si cení spolupráce s Českou filharmonií či se Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK. Pro

Českou televizi natočilo kvarteto v ojedinělém prostoru vily Tugendhat oba smyčcové kvartety Leoše Janáčka a Český rozhlas pravidelně zaznamenává významné koncerty souboru.

Velký důraz klade Bennewitzovo kvarteto na ojedinělý výběr repertoáru. V roce 2012 a 2015 např. provedlo v jediném večeru kompletní šestici Bartókových kvartetů na festivalu Maggio Musicale Fiorentino a ve švédské Uppsale. V lednu roku 2014 v berlínském Konzerthausu uvedlo ve světové premiéře skladbu Slavomíra Hořínky *Songs of Immigrants*. U společnosti Supraphon vydalo v roce 2019 nahrávku se skladbami židovských perzekvovaných autorů Viktora Ullmanna, Hanse Krásy, Erwina Schulhoffa a Pavla Haase.

Letošní bohatá sezóna kvarteto zavedla či ještě zavede na významné evropské festivaly a do koncertních domů, mezi nimiž nechybí Schwetzinger Festspiele či hamburská Laeiszhalle, čeká ho i návrat na Pražské jaro, Concentus Moraviae a Dvořákovu Prahu. Vrcholem sezóny v zahraničí bude rozsáhlé turné po Spojených státech amerických s koncerty ve více městech, včetně recitálu v prestižním Cosmos Clubu ve Washingtonu, D. C., což představuje další významný milník v rostoucí mezinárodní kariéře souboru.

Soubor nese již od roku 1998 jméno houslisty, významného pedagoga a ředitele Pražské konzervatoře Antonína Bennewitze (1833–1926), mezi jehož žáky patřil Otakar Ševčík, František Ondříček, Karel Hoffmann, Josef Suk či Oskar Nedbal.

Pozvánka na koncert

st 24/6

Náměšť nad Oslavou

zámecká knihovna, 19^{30}

Modigliani Quartet

J. Haydn, C. Debussy

Komorní soubory bývají pojmenovány po svém primáriovi či oblíbeném skladateli; slavní Modigliani Quartet si však za patrona vybrali bohémského malíře: „Líbí se nám jeho vnímání umění, byl svůj a nezabýval se trendy. Když člověk spatří nějakého Modiglianiho, vzpomíná na něj po celý život. Snažíme se, aby náš zvuk byl rozpoznatelný stejně snadno jako Modiglianiho obraz," uvádějí virtuózní francouzští umělci. A svého cíle úspěšně dosahují, což dokážou i našemu publiku neopakovatelným přednesem dvojice kvartetů patřících k základním pilířům komorního kánonu.